

**Uchwała Nr XVII/112/08
Rady Gminy w Zapolicach
z dnia 30 czerwca 2008 r.**

w sprawie: przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
w Gminie Zapolice na lata 2008 – 2010.

Na podstawie art. 18 ust. 2, pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym / Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz.1591, z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz.1271, Nr 214 poz. 1806, z 2003 r. Nr 80, poz. 717, Nr 162, poz.1568, z 2004 r. Nr 102, poz.1055, Nr 116, poz.1203, z 2005r. Nr 172, poz.1441, Nr 175, poz.1457, z 2006 r. Nr 17, poz.128, Nr 181, poz.1337, z 2007 r. Nr 48, poz.327, Nr 138, poz.974, Nr 173, poz.1218 / oraz art.17 ust. 1 pkt 1, ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej /Dz. U. Nr 64, poz. 593, Nr 99, poz. 1001, Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 94, poz. 788, Nr 164, poz. 1366, Nr 179, poz. 1487, Nr 180, poz. 1493, z 2006 r. Nr 135, poz. 950, Nr 144, poz. 1043, Nr 186, poz. 1380, Nr 249, poz. 1831, Nr 251, poz. 1844, z 2007 r. Nr 35, poz. 219, Nr 36, poz. 226, Nr 48, poz. 320, Nr 120, poz. 818, Nr 209, poz. 1519, Nr 221, poz. 1649/ **Rada Gminy uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Zapolice na lata 2008 – 2010 stanowiącą załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Zapolice.

§ 3. Uchwała podlega ogłoszeniu na tablicy informacyjnej i na stronach internetowych Urzędu Gminy w Zapolicach i wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY**
Władysław Majewski
Władysław Majewski

Załącznik
do Uchwały Nr XVII/112/08
Rady Gminy Zapolice
z dnia 30 czerwca 2008 r.

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE W GMINIE ZAPOLICE
NA LATA 2008-2010**

Zapolice 2008

I. Podstawa prawna

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2004r. Nr 64, poz. 593

- z późn. zm.)
2. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2002r. Nr 147, poz. 1231 z późn. zm.)
 3. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. Nr 9, poz. 59, z późn. zm.);
 4. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. - Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.);
 5. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.);
 6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 179, poz. 1485);
 7. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005r. Nr 180, poz.1493).
 8. ustawę z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.);
 - 9.

II. Program jest skorelowany z następującymi Programami:

- Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zapolice na lata 2005 -2010;
- Krajowym Programem Zapobiegania i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2007 - 2013

III. Wprowadzenie

Przemoc- to intencjonalne działanie lub zaniechanie jednej osoby wobec drugiej, które przy wykorzystaniu przewagi jednej osoby nad drugą narusza jej prawa i dobra osobiste, powodując krzywdy i szkody.

Rodzaje przemocy:

- przemoc fizyczna jest zachowaniem powodującym uszkodzenie ciała, np. popychanie, szarpanie, szturchanie, potrząsanie, szarpanie za włosy, szczypanie, kopanie, bicie pięścią lub dłonią otwartą, przypalanie papierosem, duszenie..
- przemoc psychiczna zawiera przymus i groźby, np. obrażanie, wyzywanie, osądzanie, ocenianie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, grożenie..
- przemoc seksualna polega na zmuszaniu innej osoby do aktywności seksualnej wbrew woli tej osoby. Przymus może polegać na przymuszaniu do stosowania

niechcianych praktyk seksualnych, wymuszaniu pożycia, gwałcie, ocenianiu sprawności seksualnej partnera..

- przemoc ekonomiczna wiąże się z celowym niszczeniem cudzej własności, pozbawianiem środków do życia poprzez niszczenie rzeczy, kradzież, używanie rzeczy bez pozwolenia, zabieranie pieniędzy, dokumentów, zmuszanie do zaciągania pożyczek..
- zaniedbanie jest formą przemocy ekonomicznej i oznacza np. nie dawanie środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ciepłego ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie..

Przemoc w rodzinie nie jest aktem jednorazowym. Często ma długą, nawet kilkunasto czy kilkudziesięcioletnią historię. Początkowo problem ten był marginalizowany i przemilczany, jednak od dłuższego czasu zaczyna przebijać się do świadomości społecznej.

IV. Zasady działania programu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oparty jest na następujących zasadach:

1. Wzajemnej współpracy i współdziałania organów władzy publicznej , organizacji pozarządowych i kościołów oraz związków wyznaniowych (zgodnie z ustawą z dnia 24. IV. 2003r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie oraz ustawą z dnia 12. III. 2004r. o pomocy społecznej) a także innych organizacji, środowisk, osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do realizacji zadań związanych bezpośrednio lub pośrednio z przeciwdziałaniem występowania przemocy.
2. Jawności działania organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie przeciwdziałania przemocy z poszanowaniem godności osoby.
3. Szczególnej ochrony dzieci z zachowaniem ich prawa do wychowywania w rodzinie, poprzez udzielenie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania.

V. Cele programu

Celem programu jest:

- 1) zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie;
- 2) zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy i zwiększenie dostępności pomocy;
- 3) zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie;

Cele ogólne będą realizowane przez:

- 1) systematyczne diagnozowanie środowiska przemocy w rodzinie;
- 2) podnoszenie wrażliwości społecznej wobec przemocy;
- 3) podnoszenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie;
- 4) udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom;
- 5) oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie;

VI. Założenia programu

Przez realizację celów programu zakłada się:

- zmianę pojmowania przez społeczeństwo zjawiska przemocy w rodzinie;
- promowanie wartości rodzinnych;
- edukację dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie skutków stosowania przemocy;
- promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy.

Szerokie ujęcie zapobiegania przemocy w rodzinie wyznacza cztery podstawowe nurty działań kierowane do różnych grup odbiorców:

- 1) działania uprzedzające:** diagnozujące, informacyjne, edukacyjne, kierowane do ogółu społeczeństwa, a także do osób pracujących z ofiarami i sprawcami przemocy;
- 2) działania interwencyjne:** opiekuńcze i terapeutyczne, kierowane do ofiar przemocy w rodzinie oraz pouczające i izolujące, kierowane do sprawców przemocy;
- 3) działania wspierające:** psychologiczne, pedagogiczne, terapeutyczne i inne, kierowane do ofiar przemocy;
- 4) działania korekcyjno-edukacyjne:** kierowane do sprawców przemocy w rodzinie;

Przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do zdiagnozowania. To zdaniem specjalistów rozmiary i szkodliwość zjawisk związanych z przemocą w rodzinie wskazują, że jest to jeden ze szczególnie ważnych problemów społecznych. Wymaga on podjęcia

szerokiego i dobrze zorganizowanego działania tak zwanej „Koalicji Lokalnej”, w skład której wchodzi następujące podmioty:

1. Urząd Gminy
2. Policja
3. Pomoc Społeczna
4. Służba Zdrowia
5. Szkoła

Ad.1. Zadania związane z udzieleniem rodzinom, w których występuje problem alkoholowy pomocy psychologicznej, prawnej, a w szczególności ochrona przed przemocą w rodzinie są zadaniami własnymi gminy i realizowane będą przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Ad.2. Policja jest zobowiązana do ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz do utrzymania porządku publicznego. To właśnie policjanci interweniują najczęściej bezpośrednio w sytuacji przemocy. Do podstawowych zadań policji zawartych w art.1 ust.2 pkt.1,2,3 Ustawy o Policji należą m.in.:

- ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra;
- inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym, współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami pozarządowymi;
- wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców;

Policja jest jedyną instytucją, która może interweniować przez całą dobę. Ogromną rolę w walce z przemocą odgrywają dzielnicowi, którzy jako pierwsi mają kontakt z pokrzywdzonymi, przyjmują zgłoszenia o przestępstwie, pouczają o przysługujących ofierze prawach. Informują o placówkach niosących pomoc pokrzywdzonym, tj. schroniskach, hotelach, ośrodkach interwencji kryzysowej, ośrodkach psychologiczno-pedagogicznych.

Ad. 3. Podstawowym celem działania pomocy społecznej jest umożliwienie osobom, rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać, a także zapobieganie powstawaniu tych sytuacji. Pracownik socjalny w ramach swoich obowiązków powinien:

- dotrzeć do rodziny/osoby dotkniętej przemocą,
- przeprowadzić wywiad środowiskowy,
- założyć Niebieską Kartę,

- przygotować plan pomocy,
- udzielić pomocy finansowej, prawnej, psychologicznej,
- skierować do odpowiednich instytucji zajmujących się przemocą, umieścić w schronisku, hostelu (jeśli wymaga tego sytuacja) oraz za zgodą osoby poszkodowanej zawiadomić policję,
- pomagać w załatwianiu spraw urzędowych związanych z zaistniałą sytuacją przemocy,

Ad. 4. Zadaniem służby zdrowia jest ochrona zdrowia pacjenta. W przemocy domowej występują często wyraźne uszkodzenia zdrowia somatycznego i psychicznego, dlatego też zjawisko przemocy w rodzinie kwalifikuje się do zakresu objętego świadczeniami zdrowotnymi. Zgodnie z ustawą o zawodzie lekarza ma on obowiązek poinformowania o określonych okolicznościach. Może również wydać zaświadczenie o odniesionych obrażeniach (obdukcja), poinformować o punktach i ośrodkach pomocy.

Ad. 5. Pedagog szkolny, wychowawcy, nauczyciele W-F są to osoby, które z racji swego wykonywanego zawodu mają bezpośredni stały kontakt z dzieckiem. Mają możliwość obserwacji stanu, a także zachowania dziecka i w razie konieczności podjąć działania zmierzające do zapewnienia dziecku bezpieczeństwa i podjęcia odpowiednich działań.. Umiejętność rozpoznawania sygnałów o przemocy jest niezwykle ważna, gdyż dzieci próbują ukryć krzywdę, która ich spotyka.

VII. Planowane działania

Etap	Zadanie	Działanie
Profilaktyka	Uświadamianie społeczeństwu wagi narastającego problemu.	Dostarczenie wiedzy o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z tym problemem. Ujawnianie skali zjawiska poprzez współpracę z lokalną gazetą, współpraca ze szkołami. Systematyczna edukacja społeczności poprzez pogadanki, dostarczanie materiałów edukacyjnych. Drukowanie ulotek, zakup broszur.

	Edukacja rodziców	Dążenie do zwiększenia kompetencji rodziców w wychowaniu swoich dzieci. Udział w programie wspierania umiejętności wychowawczych. Poradnictwo w zakresie radzenia sobie z sytuacjami trudnymi w rodzinie .
	Edukacja dzieci	Zajęcia informacyjno-edukacyjne w szkołach na temat przemocy. Zajęcia wychowawcze na temat praw dziecka.
	Propagowanie pozytywnych rozwiązań merytorycznych, organizacyjnych, i prawnych związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.	Utworzenie zespołu interdyscyplinarnego zajmującego się przeciwdziałaniem przemocy. Motywowanie społeczności lokalnej, organizacji i instytucji do podejmowania działań na rzecz ofiar przemocy ze szczególnym uwzględnieniem krzywdzonych dzieci. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy.
	Profesjonalna edukacja osób działających na rzecz rodziny dotkniętej przemocą.	szkolenia dla : -pracowników socjalnych, -policjantów, -pracowników służby zdrowia, -członków GKRPA
Wczesna interwencja	Tworzenie spójnego, współpracującego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	-diagnozowanie i monitorowanie problemów dotyczących przemocy, -rozwijanie dotychczas prowadzonej współpracy z instytucjami i organizacjami (placówki służby zdrowia, szkoły, przedszkola, kościoły) w celu zapewnienia pokrzywdzonym jak najszerszej bazy pomocowej (zarówno lokalnej jak i fachowej), -angażowanie nowych instytucji i organizacji w działania pomocowe,
	Zwiększenie dostępności i skuteczności programów profilaktycznych i korygujących agresję i przemoc.	-popularyzacja wiedzy na temat placówek oferujących pomoc, -druk i rozpowszechnianie materiałów informacyjnych wśród mieszkańców za pośrednictwem instytucji (przychodnia, ośrodek pomocy społecznej, policja, szkoła),

Interwencja	Skuteczna interwencja wobec *sprawcy przemocy *ofiary przemocy	-działania podejmowane wobec sprawcy przemocy domowej, których celem jest w pierwszej kolejności zatrzymanie przemocy; -najważniejsze jest bezpieczeństwo ofiary, działania podejmowane w celu dostarczenia wsparcia ofiarom przemocy domowej i pokazania możliwości uzyskania wszechstronnej pomocy;
	Wsparcie i profesjonalna pomoc zmierzająca do zwiększenia dostępności, skuteczności zorganizowanych form profesjonalnej pomocy dla osób uwikłanych w przemoc.	Prowadzenie Punktu Pomocy Rodzinie i punktu Konsultacyjnego, w których udzielana jest wszechstronna pomoc rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy: pomoc socjalna, materialna, medyczna, prawna, psychologiczna. Konsekwentne egzekwowanie świadczeń wynikających z zadań i kompetencji poszczególnych instytucji. Dążenie do ujednolicenia procedur zgłaszania przemocy w rodzinie (formularze), prowadzenie odpowiedniej dokumentacji poszczególnych przypadków, form udzielania pomocy i efektów.
	prowadzenie programów terapeutycznych	Motywowanie i kierowanie ofiar przemocy oraz osoby stosujące przemoc do uczestnictwa w tych programach.

VIII. Szczegółowe działania w gminie Zapolice.

1. Przeprowadzenie szkoleń dla pracowników socjalnych, policji, członków gminnej komisji ds. rozwiązywania problemów alkoholowych, pedagoga szkolnego.
2. Edukacja lokalnej społeczności poprzez rozpowszechnianie materiałów informacyjnych (ulotek, broszur) za pośrednictwem ośrodka pomocy społecznej, ośrodka zdrowia, posterunku policji, szkół, świetlic środowiskowych.
3. Powołanie Gminnego Koordynatora ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie z następującym zakresem działań:
 - Analiza wniosków składanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o leczenie odwykowe i wywiadów środowiskowych pod kątem informacji o przemocy domowej,
 - Przyjmowanie wniosków dotyczących przemocy domowej i uruchomienie procedur mających na celu powstrzymanie przemocy,

- Tworzenie własnych dokumentów potwierdzających występowanie przemocy domowej, takich jak: notatki służbowe wynikające z obserwacji, rozmów z różnymi osobami, protokołów z rozmów z ofiarami przemocy domowej i rodziną,
- Prowadzenie rozmów z ofiarami i sprawcami przemocy w rodzinie – zgodnie z zapisami Niebieskiej Karty,
- Występowanie z wnioskami do Prokuratury o wszczęcie postępowania przygotowawczego w sprawie o znęcanie się nad rodziną,
- Występowanie do Posterunku Policji z wnioskiem o podjęcie działań interwencyjnych przez dzielnicowego lub o podjęcie innych działań prewencyjnych, w sprawach, gdzie ujawniono zagrożenie przemocą w rodzinie,
- Motywowanie i kierowanie sprawców przemocy do wzięcia udziału w kompleksowym programie korekcyjnym dla sprawców przemocy domowej,
- Inicjowanie podejmowania natychmiastowych interwencji powstrzymujących przemoc,
- Monitorowanie prowadzonych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- Prowadzenie całości dokumentacji w sprawach przemocy domowej,
- Występowanie w charakterze świadka w sprawach o przestępstwo z art. 207 kk. tj. o znęcanie się nad rodziną, w postępowaniu przygotowawczym i postępowaniu karnym przed sądem.

4. Nawiązanie ścisłej współpracy z dzielnicowymi, pracownikami socjalnymi, pedagogiem Szkolnym, służbą zdrowia i członkami Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

5. Powołanie zespołu d/s Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie w składzie:

Przewodniczący Zespołu – Koordynator d/s Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

- pracownik socjalny
- policjant
- członek Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- pedagog szkolny
- przedstawiciel służby zdrowia

Działalność Zespołu polega:

- na stworzeniu stale aktualizowanej bazy danych oraz monitorowaniu jego funkcjonowania,
- opracowaniu strategii postępowania w konkretnych przypadkach przemocy, udziału

potrzebnych instytucji, metod i sposobu przekazywanych informacji o prowadzonych działaniach,

- nawiązaniu współpracy z przedstawicielami poszczególnych służb i instytucji w celu ułatwienia przepływu informacji,

IX. Adresaci programu

Adresatami Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie są przede wszystkim:

- ofiary przemocy,
- rodzice i opiekunowie krzywdzonych dzieci,
- dzieci i młodzież,
- osoby starsze,
- rodziny dotknięte przemocą,
- sprawcy przemocy,
- przedstawiciele instytucji i służb pracujących z osobami dotkniętymi przemocą,
- społeczeństwo,

X. Finansowanie programu

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie są środki finansowe z budżetu gminy, ponieważ przeciwdziałanie przemocy w rodzinie jest zadaniem własnym gminy na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
Władysław Majewski